

INDIKATORI POKUŠAJA PREVARE U OSIGURANJU MOTORNIH VOZILA

INDICATORS OF THE ATTEMPTED FRAUD IN MOTOR VEHICLES INSURANCE

Milan Vujanić¹; Dalibor Pešić²; Boris Antić³; Emir Smailović⁴

XV Simpozijum
"Veštackanje saobraćajnih nezgoda
i prevare u osiguranju"

Rezime: Mnogobrojna istraživanja na temu pokušaja prevara u osiguranju motornih vozila analiziraju različite primere pokušaja prevara u osiguranju motornih vozila. U ovom istraživanju predstavljeni su indikatori na osnovu kojih je moguće prepoznati pokušaje prevare u osiguranju motornih vozila. Osnovu za realizaciju ovog istraživanja predstavlja baza od oko 100 Ekspertiza saobraćajnih nezgoda u kojima je pokušana neosnovana naplata štete od osiguravajućih društava. Na osnovu realizovanih Ekspertiza saobraćajnih nezgoda i formirane baze podataka predstavljeni su najčešći indikatori pokušaja prevare u osiguranju motornih vozila. Indikatori navedeni u ovom istraživanju čine polazni osnovu i obavezi praćenja u svakom osiguravajućem društvu koje za cilj ima smanjenje troškova odnosno identifikovanje pokušaja prevare u osiguranju motornih vozila.

KLJUČNE REČI: POKUŠAJ PREVARE, SAOBRAĆAJNA NEZGODA, ŠTETA, INDIKATOR

Abstract: Much of the research on the topic of insurance fraud attempts motor vehicles analyze different cases of insurance fraud attempts motor vehicles. In this study presents the indicators based on which it is possible to recognize the efforts of fraud in insurance of motor vehicles. The basis for the realization of this research is the base of about 100 Expertise accidents in which the attempted unfounded paid compensation from insurance companies. On the basis of realized expertise of traffic accidents and a database presented are the most common indicators of insurance fraud attempts motor vehicles. The indicators listed in this study provides the starting base and monitoring obligation in any insurance company that aims to reduce costs and identify attempts to scam the insurance of motor vehicles.

KEY WORDS: ATTEMPTED FRAUD, TRAFFIC ACCIDENT, DAMAGES, INDICATOR

1 Saobraćajni fakultet u Beogradu, Beograd, vujanic@mail.com

2 Saobraćajni fakultet u Beogradu, Beograd, d.pesic@sf.bg.ac.rs

3 Saobraćajni fakultet u Beogradu, Beograd, b.antic@sf.bg.ac.rs

4 Saobraćajni fakultet u Beogradu, Beograd, smailovicemir@gmail.com

1. UVOD

Tradicionalne analize saobraćajnih nezgoda sprovede se na osnovu evidentiranih materijalnih dokaza sa mesta saobraćajne nezgode. Imajući to u vidu, u sistemima u kojima se pojavljuje veliki broj saobraćajnih nezgoda (osiguravajuća društva), tradicionalna analiza svake pojedinačne saobraćajne nezgode zahtevala bi velike kadrovske i finansijske kapacitete. Naime, tradicionalna analiza svake predmetne saobraćajne nezgode, u sistemima sa velikim brojem nezgoda, usporila bi poslovanje osiguravajućeg društva, angažovala značajne kadrovske kapacitete i ograničila rast poslovanja privrednog društva.

Sa druge strane pojava pokušaja prevara u osiguranju motornih vozila predstavlja značajnu pretnju stabilnog poslovanja osiguravajućeg društva. Osiguravajuća društva i svi zainteresovani subjekti, moraju da pronađu efikasan način, sistem, kontrole i praćenja predmetnih saobraćajnih nezgoda, sa ciljem unapređenja poslovanja privrednog društva.

Pokušaji prevare u osiguranju i način izvođenja prevara predstavljaju sve složeniji problem, pri čemu se značajno menjaju okolnosti, uslovi i načini u kojima dolazi do pokušaja prevara u osiguranju motornih vozila. U Srbiji, u početnoj fazi razvoja prevara u osiguranju motornih vozila pojavljivale su se samo materijalne štete, dok se u poslednje vreme sve češće pojavljuju saobraćajne nezgode sa lakin telesnim povredama u kojima dolazi do pokušaja prevare u osiguranju.

Prevare u osiguranju motornih vozila ne podrazumevaju samo nezgode koje se objektivno nisu dogodile, već se pod prevarama podrazumeva i prikazivanje oštećenja koja se nisu dogodila, nisu mogla da se dogode, uvećanje vrednosti vozila, prikaz oštećenja iz više saobraćajnih nezgoda odnosno oštećenja koja nisu nastala u prikazanoj nezgodi.

U pogledu nematerijalne štete, pod pokušajima prevare u osiguranju, podrazumevaju se prikazi lakin telesnih povreda koje nisu nastale u saobraćajnoj nezgodi i pokušaja naplate povreda.

Prema vrsti prevara u osiguranju motornih vozila razlikuju se sledeće vrste prevara:

- Inscenirane nezgode sa manjim sudarom;
- Fiktivne nezgode na papiru, bez sudara vozila;
- „Dogovorene“ nezgode sa sudarom oštećenih vozila;
- Postojeće nezgode koje se koriste za povećanje obima štete;
- Netačno prikazivanje povreda, sa ciljem uvećanja materijalne koristi.

Pokušaji prevara u osiguranju izraženi su i u svetu. Tako je u Sjedinjenim Američkim Državama, 2002. godine, broj lažnih odštetnih zahteva iznosio 11 do 15% od ukupnog broja podnetih zahteva (Marović, 2006.). Prema proceni Evropske komisije osiguranja vrednost prevara u osiguranju u 25 zemalja EU iznosi najmanje 8 milijardi evra, što predstavlja 2% godišnje premije osiguranja (Ristić, 2012. godina). Procene za Srbiju pokazuju da do 10% isplaćenih šteta iz osiguranja su povezane sa pokušajem prevare ili sadrže elemente prevara u osiguranju.

Imajući u vidu navedeno, postavlja se pitanje na koji način efikasno kontrolisati pokušaje prevara, uzimajući u obzir obim zahteva za naknadu štete, kadrovske kapacitete i ekonomsku opravdanost.

U poslednje vreme, u oblasti sprečavanja prevara u osiguranju pokreću se pitanja o tome da li je moguće kontrolisati zahteve za naknadu štete odgovarajućim pokazateljem, koji će na neki način sadržati i informacije o eventualnom pokušaju prevare, odnosno o indicijama da je određeni zahtev potrebno detaljno analizirati. U tom cilju, postepeno se razvijaju indikatori pokušaja prevara u osiguranju motornih vozila.

2. PREDMET ISTRAŽIVANJA

U oblasti bezbednosti saobraćaja, indikatori predstavljaju meru koja opisuje performanse sistema bezbednosti saobraćaja i po pravilu imaju veoma jaku vezu sa konačnim izlazima iz sistema bezbednosti saobraćaja, odnosno sa brojem i posledicama saobraćajnih nezgoda (Pešić, et al., 2013). Poseban značaj indikatora u bezbednosti saobraćaja ogleda se u praćenju učinka, definisanju i uspostavljanju trendova, predviđanju problema, oceni političkog uticaja, poređenju itd. (Pešić i Antić, 2012).

Slično navedenom, indikatori pokušaja prevare u osiguranju motornih vozila moraju da omoguće identifikovanje problematičnih zahteva za naknadu štete, sa stanovišta pokušaja prevare. Indikatori pokušaja prevare treba da omoguće brzu i efikasnu pretragu problematičnih predmeta, kao i selekciju onih predmeta koji zahtevaju detaljnu pojedinačnu analizu.

Pored navedenog, stavovi društva u određenoj meri podržavaju pokušaje prevare u osiguranju. Istraživanja u Nemačkoj pokazuju da 20% građana smatra da lice može da izmisli ili poveća neku štetu, dok 42% građana pokušaje prevare u osiguranju doživljava kao legitimne. Svega 29% građana u istraživanju je navelo da bi u principu odbilo pokušaj prevare u osiguranju.

S obzirom veliku raznolikost pokušaja prevare u osiguranju, definisanje indikatora pokušaja prevare u osiguranju je u toliko kompleksnije. Ako se posmatra jačina veze, određeni indikator u nekom predmetu može biti potpuno povezan odnosno može imati jaku povezanost sa pokušajem prevare, dok u drugom predmetu identičan indikator ne mora uopšte biti povezan sa pokušajem prevare. Zbog toga se pitanje načina definisanja indikatora pokušaja prevare u osiguranju nameće kao izuzetno značajno.

Razvoj računarskih mreža i klijent/server obrada kao i pojava multimedijalnih podataka (grafika, zvuk, slika i video zapis) postali su uobičajena poslednjih godina. S obzirom na obim zahteva za naknadu štete, kao i složenost zahteva, mora da se pronađe rešenje za upravljanje podacima koji će biti zasnovani na bazama podataka iz zahteva za naknadu štete. U tom smislu potrebno je razviti sistem koji je okrenut ka cilju istraživanja.

S obzirom na današnji razvoj softverskih alata, praćenje zahteva za naknadu štete, kao i pretraga po zadatim parametrima su svakodnevno dostupna osiguravajućim društvima. Udruženje osiguravača Srbije je razvilo Informacioni sistem za otkrivanje prevare u osiguranju od auto odgovornosti.

Sistem za detekciju prevara u osiguranju UOS, baziran je na principu korišćenja najšireg spektra podataka, kao i informacija koje se obrađuju i koriste za analizu potencijalnih prevara koji ukazuju sumnjuve predmete šteta. Sistem funkcioniše na principu matematičkih algoritama sa sposobnošću dinamičkog prilagođavana trendovima i varijacijama prevara otkrivenih u praksi. Sistem analizira najširi krug podatka o vlasnicima vozila i vozilima, kao i svim ostalim subjektima koji se pojavljuju u šteti (npr. svedocima, oštećenima, vešzacima, advokatima, lekarima i sl.), kako bi eventualno bila otkrivena „veza“ između učesnika pokušaja prevare u osiguranju. Ovaj sistem obrađuje podatke koji se razmenjuju između osiguravajućih društava, Udruženja osiguranja, Ministarstva Unutrašnjih Poslova i dr.

3. DEFINISANJE INDIKATORA POKAŠAJA PREVARE U OSIGURANJU

Od definisanja odgovarajućih indikatora pokušaja prevare u osiguranju motornih vozila umnogome zavisi učinak službe koja se bavi sprečavanjem prevare u osiguranju. Naime, u osiguravajućim društvima koja se svakodnevno susreću sa velikim brojem zahteva za naknadu štete, praćenje svakog pojedinačnog predmeta zahteva velike kapacitete.

Službe koje se bave sprečavanjem prevare u osiguranju da bi uspešno sprovodile svoj rad moraju da definišu odgovarajuće parametre – indikatore koji će im na jednostavniji način ukazati na koje predmete da obrate posebnu pažnju.

Pri definisanju indikatora pokušaja prevare u osiguranju postoji veliki broj pitanja koja je potrebno sagledati. Naime, na početku je proces evidentiranja zahteva za naknadu štete, koji

mora sadržati sve raspoložive podatke značajne za saobraćajnu nezgodu. U tom pogledu mogućnost informacionih sistema mora biti takav da omogućava pretragu svakog pojedinačnog predmeta po zadatim kriterijumima odnosno indikatorima.

Da bi određen podatak povezan sa saobraćajnom nezgodom predstavlja indikator mora da bude dostupan za upotrebu i jednostavan za razumevanje od strane svih zainteresovanih subjekata.

Za većinu indikatora nije moguće izvršiti kvantifikaciju uticaja odnosno utvrditi jačinu veze sa ciljem – identifikovanjem pokušaja prevare, dok je za manji broj indikatora moguće utvrditi merljivost na osnovu postojećeg trenda. Zbog toga je važno definisati i indikatore koji nemaju mogućnost kvantifikacije, tj. utvrđivanja merljive vrednosti indikatora, kao i indikatore koji se mogu kvantifikovati, s obzirom na trend u predmetima pokušaja prevare u osiguranju.

Neophodno je da indikator bude tako odabran da njegovo značenje bude pouzdano odnosno zasnovano na materijalnim dokazima ili nespornim činjenicama iz uviđanje dokumentacije.

Indikatore uglavnom treba odabrati i vezati za ključne okolnosti nastanka sumnijivih saobraćajnih nezgoda. Međutim, tokom vremena menjaju se i okolnosti pod kojima se događaju sumnijive saobraćajne nezgode, pa je potrebno pratiti trend odnosno dopunjavati postojeću listu indikatora.

Poznavanjem međusobne okolnosti nastanka saobraćajnih nezgoda sa obeležjima pokušaja prevare može se kvalitetno definisati lista indikatora, pratiti trend pokušaja prevara, definisati novi indikatori i dr.

Broj indikatora koji se prate i analiziraju u službama za sprečavanje prevara u osiguranju ne sme da ugrozi funkcionisanje službe odnosno da stvori značajno veće troškove poslovanja kojima bi se umanjio efekat sprečavanja prevara u osiguranju.

Najvažnija osobina i značaj indikatora u praćenju prevara u osiguranju je da u sebi sadrži informaciju značajnu za službu koja se bavi sprečavanjem prevara u osiguranju.

Da bi se odabrao indikator pokušaja prevare u osiguranju neophodno je prethodno utvrditi u kojoj meri postoji zastupljenost u saobraćajnim nezgodama koje imaju obeležja pokušaja prevare u osiguranju.

Nakon odabira indikatora, neophodno je precizno definisati način evidentiranja. Način evidentiranja je od izuzetne važnosti, jer po pravilu značajan podatak evidentiran u neprimenljivoj formi (opisni tekst) nije moguće pretraživati i ukrštati sa drugim indikatorima. Indikator pokušaja prevare u osiguranju mora biti zasnovan na zastupljenosti u predmetima koji su već dokazani kao pokušaji prevare u osiguranju. U procesu odabira indikatora pokušaja prevara u osiguranju značajno je pratiti trend i vršiti odgovarajuću dopunu liste indikatora.

Prisutnost indikatora prevara u osiguranju u određenom predmetu ne moraju konačno da znače da zahtev predstavlja pokušaj prevare u osiguranju, već samo ukazuju službama zaduženim za sprečavanje prevara na koje predmete da obrate posebnu pažnju.

S obzirom da pojedinačna vrednost indikatora ne znači pokušaj prevare u osiguranju, to je kombinovanjem više indikatora vrši selekcija određenog broja predmeta koje je potrebno detaljno istražiti, pri čemu prisutnost većeg broja indikatora ukazuje na veću verovatnoću da je zahtevom za naknadu štete pokušana prevara u osiguranju.

3.1. Izbor određenih indikatora pokušaja prevare u osiguranju

Prema iskustvu više od 100 saobraćajnih nezgoda u kojima je utvrđeno da postoje obeležja pokušaja prevare u osiguranju, utvrđeno je da se oko dve trećine takvih nezgoda dogodilo u noćnim uslovima. Većinu podnetih zahteva za naknadu štete sa obeležjima prevare podnela su lica do 35 godina starosti.

Karakteristično je za saobraćajne nezgode sa elementima pokušaja prevare da navodno vreme nastanka saobraćajne nezgode značajno odstupa od vremena prijema obaveštenja uviđanje ekipe ili vremena početka uviđaja.

Većina saobraćajnih nezgoda sa obeležjima pokušaja prevare događa se bez svedoka, na putevima sa malim protokom odnosno gustinom saobraćaja. Posmatrano za saobraćajne uslove, većina saobraćajnih nezgoda sa obeležjima pokušaja prevare se događaju na raskrsnicama sa jasno definisanim prioritetom, odnosno preciznim navodima od odgovornosti učesnika. Ukoliko se radi o raskrsnici regulisanoj semaforom prisutne su precizne izjave jednog od učesnika navodne saobraćajne nezgode da je načinio propust za nastanak saobraćajne nezgode, u vidu prolaska na crveno svetlo.

Ako je u pitanju nezgoda na dvotračnom kolovozu, često obeležje saobraćajnih nezgoda sa pokušajem prevare su potpuni prelazak na suprotnu kolovoznu traku, usled izbegavanja navodnih (manjih) prepreka na kolovozu ili prelazak na suprotnu kolovoznu traku iz nekog subjektivnog razloga vozača, koji je uglavnom naveden u izjavi.

U saobraćajnim nezgodama sa obeležjima prevare najčešće učestvuju vozilo štetnik osigurano kasko polisom u određenom osiguravajućem društvu i oštećeno vozilo, pri čemu je šteta oštećenog vozila veće vrednosti od vozila štetnika. Čest je slučaj da oštećeno vozilo veće vrednosti navodno učestvuje u saobraćajnoj nezgodi sa vozilom male vrednosti ili da oštećeno vozilo velike vrednosti učestvuje u navodnoj saobraćajnoj nezgodi sa teretnim vozilom, pri čemu na teretnom vozilu nastaju neznatna oštećenja.

Ukoliko postoje svedoci saobraćajne nezgode sa obeležjima pokušaja prevare, uglavnom su to putnici u vozilu koji se naknadno prijavljuju kao povređena lica. Čest je slučaj da takva lica nisu ni evidentirana kao putnici u vozilima, već naknadno svojom izjavom navode da su se nalazila u vozilu navodnom učesniku saobraćajne nezgode.

Posmatrano za povrede koje prijavljuju lica učesnici navodnih saobraćajnih nezgoda, uglavnom se radi o takozvanoj trzajnoj povredi vratnog dela kičme, izjavama o potresu mozga i slično.

U sprovedenim analizama saobraćajnih nezgoda sa elementima pokušaja prevare u osiguranju, evidentirana je povezanost subjekata uključenih u proces transporta, popravke vozila, lica koja upravljuju vozilom i dr. Sprovedene analize saobraćajnih nezgoda sa obeležjima prevare u osiguranju pokazuju da takve nezgode karakteriše učešće lica (bilo vlasnika vozila ili navodnih vozača) sa istog ili sličnog područja mesta stanovanja. Posmatrano za popravke vozila, praktična iskustva pokazuju da postoji veći broj auto-limarskih radnji ili manjih radionica koje su povezane sa saobraćajnim nezgodama koje imaju obeležje pokušaja prevare u osiguranju.

Obeležje saobraćajnih nezgoda sa pokušajem prevare u osiguranju u kojoj je nastupila samo materijalna šteta na vozilima karakteriše oštećenje kompleksnog sistema motornog vozila čija je vrednost velika, pri čemu na vozilu na postoje obimna oštećenja, niti značajna oštećenja ostalih sklopova.

Često obeležje saobraćajnih nezgoda koje za cilj imaju prevaru u osiguranju su dodavanje ili povećanje osiguravajućeg pokrića neposredno pre nego što se dogodi štetni događaj. Kod većeg broja prijavljenih pokušaja prevare u osiguranju po osnovu kasko osiguranja motornog vozila do navodnog štetnog događaja je došlo na početku ili na isteku perioda važenja kasko osiguranja.

Ako se posmatra prostorno, navodne saobraćajne nezgode koje za osnov potraživanja imaju kasko ugovor događaju se parking prostoru odnosno u okolnostima da vlasnik vozila nije prisutan nastanku štetnog događaja.

Pokušaje organizovane prevare u osiguranju, od strane više lica, karakteriše veća istorija ranijih šteta lica ili vozila koje je prisutno u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi, učešće određenog vozila u većem broju saobraćajnih nezgoda sa različitim vozačima i slično.

Značajnu ulogu u otkrivanju prevare u osiguranju motornih vozila imaju procenitelji koji pregledaju vozilo i sačinjavaju zapisnik o oštećenju. Naime, čest je slučaj da vozilima koja učestvuju u pokušaju prevare, pri pregledu vozila nedostaju sklopovi mehanizama ili specifični delovi velike vrednosti (vazdušni jastuci), zbog čega je važan adekvatan pregled vozila od strane procenitelja.

Pri upravljanju zahtevima za naknadu štete i izradi procedura sprečavanja prevara, osiguravajuća društva moraju imati u vidu i razliku u vremenskom periodu između štetnog događaja i datuma podnošenja zahteva za naknadu štete.

Veći broj iznetih indikatora koje karakterišu navodne saobraćajne nezgode, nameću pitanje da li postoji najznačajniji indikator. S obzirom na veliku raznolikost okolnosti u kojima dolazi do pokušaja prevare u osiguranju, nije moguće istaći određeni indikator. Naime, jačina veze između određenog indikatora i pokušaja prevare ne mora ni da postoji, ali da se ipak radi o pokušaju prevare. S obzirom na navedeno, službe koje se bave pokušajem prevara u osiguranju moraju da evidentiraju sve raspoložive podatke, a da pretragu i selekciju sumnjivih predmeta vrše na osnovu navedenih indikatora odnosno obeležja.

4. ZAKLJUČAK

Navedena obeležja saobraćajnih nezgoda koje za cilj imaju identifikaciju pokušaja prevare u osiguranju motornih vozila mogu doprineti osiguravajućim društvima da efikasnije obrađuju podatke i izvrše selekciju sumnjivih zahteva za naknadnu štete. Predstavljeni indikatori ni u kom slučaju ne označavaju prevaru u osiguranju, već isključivo alat za upravljanje većim brojem zahteva i podršku službama koje se bave sprečavanjem prevara u osiguranju.

Nakon selekcije određenog broja sumnjivih zahteva za naknadu štete, stručne službe osiguravajućeg društva moraju detaljno da razmotre svaki predmet i definišu dalje pravce delovanja. Naime, u većini predmeta nakon selekcije predmeta predstoji dugotrajan posao prikupljanja podataka o predmetnoj saobraćajnoj nezgodi sa ciljem utvrđivanja svih okolnosti povezanih sa predmetnim zahtevom.

Definisanje vrste i sadržaja analize saobraćajne nezgode koja će biti naknadno sprovedena predstavlja pitanja kojom se bave veštaci saobraćajno-tehničke struke. Kvalitet i obim materijalnih dokaza, koje su prikupile službe osiguravajućih društava, ograničavaju ili usmeravaju analizu saobraćajne nezgode, a sam tim i dalje postupanje osiguravajućeg društva.

S obzirom na navedeno, prepostavka svake uspešne analize verodostojnosti nastanka saobraćajne nezgode jesu odgovarajući kadrovski kapaciteti službe za sprečavanje prevare u osiguranju, međusobna saradnja sa svim subjektima uključenim u proces prikupljanja dokumentacije (Saobraćajnom policijom, Tužilaštvom i dr.).

Poseban aspekt otkrivanja prevara u osiguranju predstavlja saradnja osiguravajućih udruženja i veštaka saobraćajno-tehničke struke. Da bi veštaci saobraćajne struke izvršili odgovarajuću analizu za koju su zainteresovano osiguravajuće društvo, neophodna je saradnja osiguravajućih društava i veštaka, kako bi se planirale aktivnosti na prikupljanju dokaza odnosno dokazivanju pokušaja prevare u osiguranju.

Osnovna dokumentacija podneta uz zahtev za naknadu štete predstavlja polaznu osnovu analize verodostojnosti nastanka saobraćajne nezgode i uglavnom ne sadrži sve neophodne elemente kojima je moguće dokazati pokušaj prevare u osiguranju. Zbog obima i raznolikosti saobraćajnih nezgoda koje se događaju nije moguće definisati jedinstven sadržaj i vrstu analize koju je neophodno sprovesti kako bi se utvrdila verodostojnost nastanka saobraćajne nezgode. Utvrđivanje verodostojnosti saobraćajne nezgode je slično slaganju elemenata mozaika, pri čemu su elementi kojima raspolažu veštaci saobraćajno-tehničke struke, materijalni dokazi saobraćajne nezgode. Za uspešno sprečavanje prevara u osiguranju, službe koje se bave sprečavanjem prevara u osiguranju moraju da prikupe odgovarajuće materijalne dokaze, na osnovu kojih će veštaci saobraćajno-tehničke struke izvršiti analizu verodostojnosti nastanka saobraćajne nezgode.

5. LITERATURA

- [1] Antić, B., Vujanić, M., Pavlović, A., ANALIZA VERODOSTOJNOSTI NASTANKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE, IX Simpozijum sa međunarodnim učešćem o saobraćajno-tehničkom veštačenju i proceni šteta, Zbornik rada, Zlatibor, 2010.
- [2] Ekspertize saobraćajnih nezgoda – Institut Saobraćajnog fakulteta u Beogradu.
- [3] Ekspertize saobraćajnih nezgoda – Traffic Safety Group
- [4] Lipovac, K., UVIĐAJ SAOBRAĆAJNIH NEZGODA ELEMENTI SAOBRAĆAJNE TRASOLOGIJE, Priručnik, Viša škola unutrašnjih poslova, II izdanje, Beograd, 2000.
- [5] Marović, B. 2006. Pravne i ekonomski implikacije prevara na tržištu osiguranja u SCG i svetu, SorS, Sarajevo
- [6] Pešić, D., Antić, B. 2012. Značaj i mogućnost primene indikatora bezbednosti saobraćaja za lokalnu zajednicu. VII međunarodna konferencija "Bezbednost saobraćaja u lokalnoj zajednici", Donji Milanovac, str.111-116.
- [7] Pešić, D., Vujanić, M., Lipovac, K., Ross, A., Antić, B. 2013. Possibility of assessment of road safety level at local community, 8th International Conference "Road Safety in Local Community", Divčibare.
- [8] Ristić, Ž. 2012. Nastanak i mogućnost suzbijanja prevara u osiguranju sa posebnim akcentom na osiguranje motornih vozila, XI Simpozijum – Analiza složenih saobraćajnih nezgoda i prevare u osiguranju, Zlatibor
- [9] Vujanić, M., Antić, B. ZBIRKA ZADATAKA IZ BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA, Saobraćajni fakultet u Beogradu, Beograd, 2006.
- [10] Vujanić, M., i dr. PRIRUČNIK ZA SAOBRAĆAJNO TEHNIČKO VEŠTAČENJE 2009, Beograd, 2009.